

Vybrané chráněné mokřadní a vodní ekosystémy v ČR

CHKO Litovelské Pomoraví - CHKO je tvořeno říční nivou a chlumní pahorkatinou. Je zde zachovalá síť vodních toků, říčních ramen, meandrů, zachovalých lužních lesů tvrdého luhu, na pahorkatině bukové doubravy a dubové bučiny převážně s přirozenou druhovou skladbou, hojný je výskyt mokřadních, vodních a dalších druhů rostlin a živočichů, geologické a geomorfologické zvláštnosti (krasové jevy), mokřad mezinárodního významu, řada maloplošných zvláště chráněných území, součást regionálního a nadregionálního ÚSES; zařazena mezi mokřady mezinárodního významu a evropsky významné biocentrum; vodohospodářský význam. CHKO se nachází v těsné blízkosti města Olomouce.

CHKO Třeboňsko - Jedná se o příklad ochrany kulturní krajiny výrazně pozměněné člověkem, která má přesto významnou ochrannářskou hodnotu. To dokazuje i fakt, že již v roce 1978 bylo celé území vyhlášeno biosférickou rezervací. Jedná se také o ptačí oblast a významné ptačí území.

Mezi ceněná území patří:

- Rybníky – umělé mokřady vytvořené především v 15. století, spolu s důsledným systémem stok (nejvýznamnější je 47 km dlouhá Zlatá stoka). Rybníků je v CHKO celkem 450, největší je Rožmberk, který je zároveň největším rybníkem v České republice
- Rašeliniště – přirozené, těžbou do různé míry narušené mokřady převážně kyselého vrchovištního charakteru
- Niva meandrující řeky Lužnice, nejceněnější je v úseku mezi obcí Majdalena a rybníkem Rožmberk
- Pískovny – hlubší nádrže vzniklé po těžbě štěrkopísků v lokalitách Veselí nad Lužnicí, Suchdol nad Lužnicí, Halámky, příbuznými ekosystémy jsou přirozené písčné přesypy

CHKO Poodří – byla založena 27. března 1991. Její rozloha je 81,5 km². Byla zřízena z důvodu ochrany zachovalého říčního toku se slepými rameny, druhově bohatých rybníků, lužních lesů a nivních luk. Správa CHKO Poodří sídlí ve Studénce.

V CHKO Poodří se vyskytuje množství jak vodních, tak i lučních a lesních rostlin. U rybníků se nacházejí porosty ostřice a rákosu. Přímě v rybnících rostou vzácné vodní rostliny kotvice plovoucí, nepukalka plovoucí a vodní masožravé rostliny bublinatky. U slepých říčních ramen se vyskytuje například ohrožená žebratka bahenní a kvete zde stulík žlutý. Pro CHKO jsou typické také periodicky zaplavované nivní louky s charakteristickými společenstvy.

V rybnících, v řece Odře i v tůních žije mnoho druhů vodních měkkýšů, například ohrožený vevrub tupý či svinutec tenký. Poodří hostí také dva ohrožené druhy koryšů - raka říčního a žabronožku sněžní. Bohatá je i hmyzí fauna, nacházejí se zde mnohé lokálnější druhy jako modrásek bahenní, ohniváček černočárný, roháč obecný, páchník hnědý či saranče *Stetophyma grossum*. V řece Odře žijí ohrožené druhy ryb ouklejka pruhovaná, hořavka duhová či střevle potoční, v tůních pak piskoř pruhovaný. V CHKO Poodří žije mnoho druhů obojživelníků, z hlediska ochrany přírody k nejvýznamnějším patří čolek velký, blatnice skvrnitá a skokan ostronosý. Oblast je se svými rybníky a mokřady oblíbeným útočištěm vodních ptáků, hnízdí zde například volavka popelavá, kormorán velký, potápka rudokrká, rzohlávka rudozobá, morčák velký, kopřivka obecná, husa velká, bukač velký, chřástal polní či moták pochop. Je zde k vidění mnoho dalších vzácných druhů ptáků, kteří zde sice nehnízdí, ale nějakou část roku zde pobývají. Z chráněných druhů savců se zde vyskytuje například bobr evropský a vydra říční.

NPR Řežabinec - je chráněné území nacházející se na území okresu Písek. Důvodem ochrany je výskyt cenných litorálních společenstev, které poskytují vhodné hnízdiště pro mnoho druhů ptactva a slouží pro rozmnožování dalších živočišných druhů. V rámci ochrany je chráněn jak Řežabinecký rybník i přilehlé tůně vzniklé zaplavením starých děr po středověké těžbě. Rybník se stal významnou ptačí oblastí, kde se vyskytuje přes 160 ptačích druhů, mnoho jich zde hnízdí a taktéž se zde nachází největší kolonie racka chechtavého (*Chroicocephalus ridibundus*) na území jižních Čech. Z těchto důvodů byla celá lokalita v roce 2004 vyhlášena ptačí oblastí soustavy Natura 2000. Oblast také figuruje na seznamu významných ptačích území.

NPR Břehyně – Pecopala je jednou z prvních rezervací v Česku, která byla zahrnuta do sítě biogenetických rezervací Rady Evropy. Nachází se severovýchodně od města Doksy. Je tvořena Břehyňským rybníkem, založeným v roce 1287, obklopeným s přilehlými rákosinami, rašeliništi a mokřadními loukami, a pískovcovou plošinou *Pecopala* krytou bory a bučinami.

Břehyňský rybník byl v roce 1991 zapsán do seznamu významných mokřadů Ramsarské úmluvy, v roce 1994 byla rezervace zahrnuta do systému biogenetických rezervací Rady Evropy. V roce 2002 zde byla navržena oblast ochrany ptactva evropské soustavy NATURA 2000. V roce 2004 byla na území, zahrnující jak tuto rezervaci, tak Máchovo jezero, Novozámecký rybník a Heřmanický rybník, vyhlášena Ptačí oblast Českolipsko - Dokeské pískovce a mokřady. Biologicky pestré území je bohaté na vzácné a chráněné druhy rostlin a živočichů, jedná se o významné hnízdiště

ptáků. Mezi nejvzácnější ptačí obyvatele mokřadní části patří bukač velký, jeřáb popelavý a orel mořský. V bučinách na Peci byl zaznamenán výskyt holuba doupráka a lejska malého. Bohatá je fauna obojživelníků a plazů, např. mlok skvrnitý, skokan štíhlý či zmiže obecná. V okolí Břežyňského rybníka byla pozorována i vydra říční. Z pestré flóry území stojí za zmínku společenstva vodních rostlin s leknínem bílým, mokřadní louky a rašelinné bory. V chráněném území bylo v posledních letech zjištěno přibližně 60 ohrožených druhů rostlin, např. leknín bělostný, prstnatec pleťový, rojovník bahenní, hrotnosemenka bílá či vrba plazivá.

NPR Lednické rybníky je součástí Lednicko-valtického areálu. Byla vyhlášena v roce 1953 na rozloze 552,5 ha k ochraně významného hnízdiště vodních ptáků. Rezervace se skládá z pěti rybníků, z nichž čtyři leží na potoce Včelínku. Do rezervace patří též Zámecký rybník v zámeckém parku Lednice. Rybníky jsou chráněny též jako ptačí oblast, evropsky významná lokality a jako mokřad mezinárodního významu dle Ramsarské úmluvy. Nachází se zde jedna z nejvýznamnějších ptačích rezervací u nás. Hnízdí zde početné ptačí populace, především však prosluly jako křižovatka a odpočinková zastávka ptačích tahů. Břehy rybníků lemují litorální porosty rákosu a orobinců. V okolí rybníka *Nesyt* se vyskytuje slanomilná květena. Břehové porosty okolo rybníků (vyjma *Nesyty*) jsou upraveny po vzoru anglických parků a doplněny četnými výsadbami exotických dřevin a menšími stavbami zvanými salety.

Chráněná česká mokřadní území v rámci Ramsarské úmluvy

V roce 1990

- RS1: Šumavské rašeliniště - 3371 ha
- RS2: Třeboňské rybníky - 10 165 ha
- RS3: Břehyně a Novozámecký rybník - 923 ha
- RS4: Lednické rybníky - 665 ha

V roce 1993

- RS5: Litovelské Pomoraví - 5122 ha
- RS6: Poodří - 5450 ha
- RS7: Krkonošská rašeliniště - 230 ha
- RS8: Třeboňská rašeliniště - 1100 ha
- RS9: Mokřady Dolního Podyjí - 11500 ha

V roce 1998

- RS10: Mokřady Liběchovky a Pšovky - 350 ha

Nové:

- RS11: Podzemní Punkva – 1.57 ha, zapsáno 2004
- RS12: Krušnohorská rašeliniště – 11224 ha, zapsáno 2006